

Neospravedlné vyučovacie hodiny v stredných školách

GYMNÁZIA

V školskom roku 2010/2011 (ďalej v roku 2011) pripadalo priemerne na jedného žiaka gymnázia **0,89 neospravedlnenej** vymeškanej vyučovacej hodiny. V porovnaní s rokom 2010 došlo tak, ako po minulé roky k **zvýšeniu**, o 0,16 hodiny (priemerne na jedného žiaka gymnázia pripadalo **0,73** neospravedlnenej vymeškanej hodiny).

V roku 2009 hodnota predstavovala 0,72 neospravedlnenej hodiny a postupne od roku 2006 (0,51) pomaly narastala. Od roku 2006, do roku 2011 došlo k **zvýšeniu** ukazovateľa, a to o 42,7% (resp. 0,38 hodiny). Bližšie údaje podľa krajov za roky 2009 až 2011 v *tabuľke 5*.

Tabuľka 5 – NVH na žiaka v rokoch 1003 až 2010 je srracovabé v tabuľke

Kraj/rok	2009	2010	2011	R11-10	R11- 09
Bratislavský	1,22	1,19	1,44	0,25	0,22
Trnavský	0,56	0,53	0,66	0,13	0,10
Trenčiansky	0,26	0,40	0,72	0,32	0,46
Nitriansky	0,27	0,29	0,42	0,13	0,15
Žilinský	0,61	0,64	0,60	-0,04	-0,01
Banskobystrický	0,57	0,63	0,78	0,15	0,21
Prešovský	0,91	0,89	1,22	0,33	0,31
Košický	0,80	0,81	0,83	0,02	0,03
spolu SR	0,72	0,73	0,89	0,16	0,17

Prehľad priemerného počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka v gymnáziách a vývoj v rokoch 1993 až 2011 uvádza *graf 7*.

Hodnota ukazovateľa počtu neospravedlnených hodín na jedného žiaka gymnázia sa v období rokov 1993 až 2004 mierne zvyšovala bez výraznejších výkyvov a pohybovala sa v priemere na úrovni 0,43 neospravedlnených hodín.

K miernemu zníženiu hodnoty ukazovateľa došlo v rokoch 1994, 1998, 1999, pričom v ostatných rokoch sa evidoval (ako bolo už spomenuté) mierny nárast.

Nárast sa začal výraznejšie prejavovať od roku 2005 (na hodnotu 0,48), ktorá postupne stúpala až na 0,72 neospravedlnenej hodiny v roku 2009 a mierne vzrástla aj v roku 2010, na hodnotu 0,73 (presne: 0,7292). Ak porovnáme stav v roku 1993 a 2010, zaznamenal sa nárast o 0,31 hodiny.

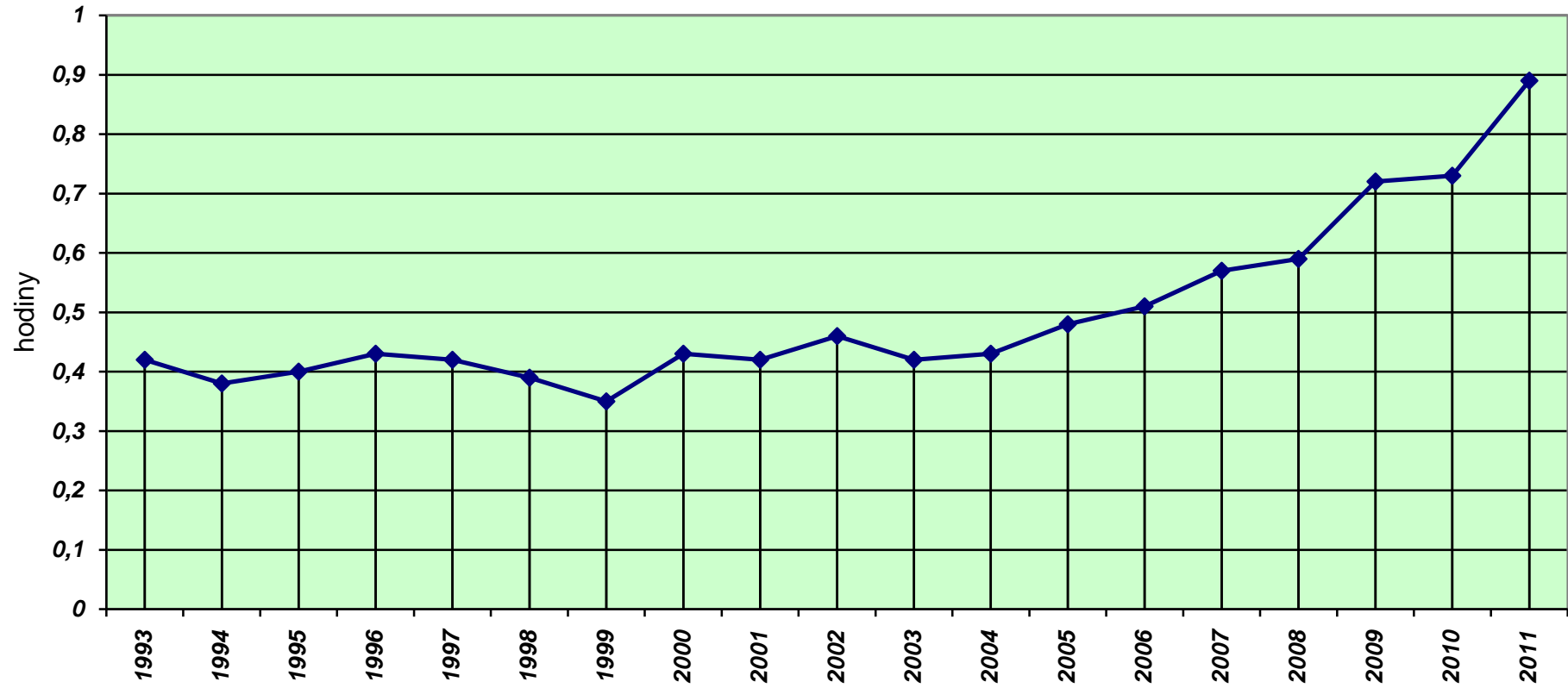
Nárast ukazovateľa pokračoval aj v roku 2011 (0,89) a rozdiel oproti roku 2010 tvorí 0,16 hodiny a oproti roku 1993 až 0,47 (v roku 2011 dosiahnutá dvojnásobne vyššia hodnota ukazovateľa).

Na základe porovnania údajov za jednotlivé kraje SR v roku 2011, ako aj v celom sledovanom období možno konštatovať, že **najvyšší** počet neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka sa evidoval v **Bratislavskom kraji** (1,44), kde po miernom znížení hodnoty v roku 2010 (1,19) oproti roku 2009 (1,22) znovu došlo k nárastu o 0,25 hodiny oproti roku 2010 (nárast o 17,36%).

Druhá najvyššia hodnota priemerného počtu vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka gymnázia bola zaznamenaná v kraji Prešovskom (1,22 hodiny), v ostatných krajoch sa hodnota pohybovala od 0,83 hodiny (Košický kraj), **do 0,42 (Nitriansky kraj), čo je aj najnižšia hodnota v roku 2011.**

Z medziročného porovnania údajov v roku 2011 s rokom 2010 tiež vyplynulo, že k poklesu hodnoty ukazovateľa došlo len v Žilinskom kraji (o – 0,04 hodiny). Vo všetkých ostatných krajoch bol evidovaný len nárast, najvyšší v Prešovskom kraji (o 0,33 hodiny) a v Trenčianskom (o 0,32 hodiny). V Trnavskom a Nitrianskom kraji bol nárast o 0,13 hodiny, v Banskobystrickom o 0,15 hodiny a v Košickom o 0,02 hodiny.

Graf 7 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v gymnáziách



Ak porovnáme vývoj počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka v jednotlivých krajoch SR v celom sledovanom období rokov 1993 až 2011 možno konštatovať, že **Bratislavský kraj** vykazoval v danom časovom období *najvyššie* hodnoty tohto ukazovateľa okrem roku 1996 (bol to Trnavský kraj: 0,68) a v roku 1999 Košický kraj (0,7 hodiny).

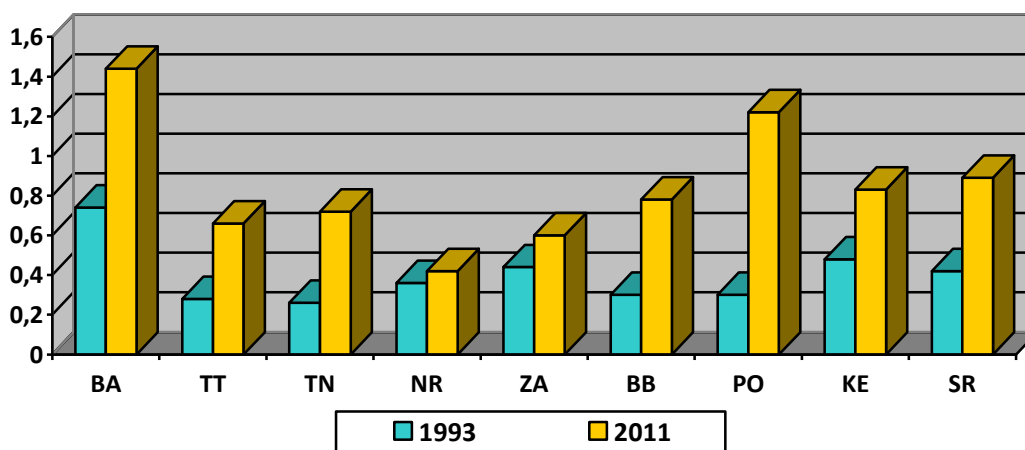
Najnižšia hodnota ukazovateľa priemerného počtu vymeškaných neospravedlnených hodín v rokoch 1993 až 1999 (okrem roku 1994 a 1996) a v rokoch 2004 a 2005, rovnako v roku 2008 a 2009 sa zaznamenala v **Trenčianskom** kraji, pričom v roku 1994 a v rokoch 2000 až 2003 a v roku 2006 a 2007 to bol Prešovský kraj a v roku 1996, 2010 a 2011 kraj Nitriansky.

Od roku 1993 sa hodnota ukazovateľa najviac zvýšila v Prešovskom kraji, až o 0,92 hodiny (z hodnoty 0,3 v roku 1993, na 1,22 v roku 2011) a je to 4 – násobne vyššia oproti roku 1993. Vysoká hodnota bola evidovaná aj v Bratislavskom kraji (1,44) a dvojnásobný nárast od roku 1993 (0,74). Porovnanie údajov za rok 2011 a rok 1993 uvádza *graf 8*.

Vývoj počtu neospravedlnených vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka gymnáziá v jednotlivých krajoch SR v období rokov 1993 až 2011 ukázal, že nárast počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka gymnázia bol vo všetkých krajoch a pohyboval sa od 0,92 (**Prešovský kraj**), do 0,06 (**Nitriansky kraj**).

Graf 8 uvádza porovnanie údajov (neospravedlnených vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka) v roku 1993 oproti roku 2011 v gymnáziách podľa krajov.

Graf 8 - Porovnanie VNH na žiaka gymnázia v roku 1993 a 2011



Najvyššie hodnoty tohto ukazovateľa sa ukázali v Prešovskom kraji (takmer štvornásobne vyššia hodnota v roku 2011 ako v roku 1993), resp. v Bratislavskom, Trnavskom a Košickom kraji (cca dvojnásobne vyššia). V Trenčianskom a Banskobystrickom kraji bola rovnako hodnota v roku 2011 o 2,5-krát vyššia oproti roku 1993. Nárast ukazovateľa v roku 2011 oproti roku 1993 bol evidovaný vo všetkých krajoch.

V období rokov 1993 až 2011 v celoslovenskom meradle sa ukazovateľ priemerného počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka gymnázia pohyboval v intervale hodnôt 0,35 až 0,89. Rozdiel oproti roku 1993 predstavuje 0,47 NVH a najvyššia hodnota bola dosiahnutá v roku 2011 (0,89 hodiny). V sledovanom období sa najviac zhoršila situácia v Prešovskom (nárast o 0,92 hodiny) a v Bratislavskom kraji (o 0,70 hodiny).

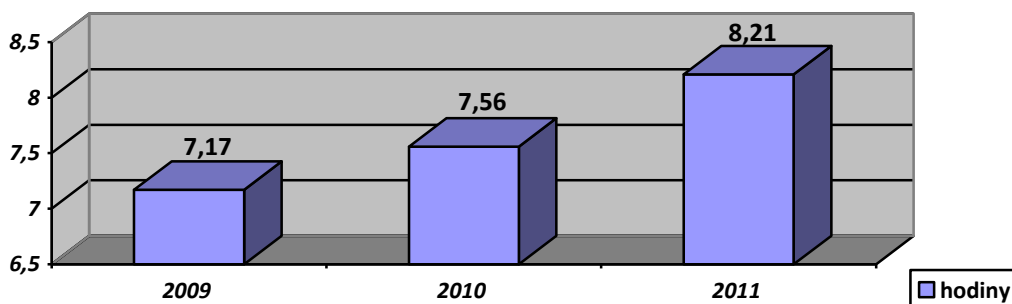
Podobne ako v prípade základných škôl, **aj v gymnáziách vývoj** ukazovateľa najprv stagnoval a následne intenzívne rástol. V gymnáziách však zatiaľ nie je náznak zastavenia rastu, naopak lineárny trend prechádza do strmšieho parabolického. Vývoj ukazovateľa **prebiehal v dvoch odlišných etapách. Do roku 2004 bol vývoj stacionárny a od roku 2004 ukazovateľ rástol miernym tempom 0,05 hodiny za rok (zvýšil sa z 0,43 na súčasných 0,89).**

Stredné odborné školy

Vzhľadom k legislatívnej zmene v sústave škôl sú v prípade stredných odborných škôl (SOŠ) k dispozícii len tri kompatibilné údaje.

Počet neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka SOŠ vzrástol od roku 2009 zo 7,17 hodiny na 8,21 v roku 2011, t.j. za dva roky sa zvýšil až o jednu hodinu, čo naznačuje že rastúci trend ukazovateľa bude zrejme pokračovať. Od roku 2009 sa hodnota zvýšila o 1,04 hodiny (nárast o 12,67%). Vývoj ukazovateľa v sledovaných rokoch v nasledujúcom grafe.

Graf 9 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v SOŠ



Najhoršia situácia v roku 2011 bola v **Banskobystrickom kraji (10,9)** vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka) a **Košickom (10,47)**, kde bola prekročená hranica 10 NVH, ale vysoká hodnota ukazovateľa bola zistená aj v Bratislavskom kraji (9,17). V ostatných krajoch sa hodnota pohybovala od 8,51 (Prešovský kraj), **do 6,41 (Trnavský kraj)**, čo je aj **najnižšia hodnota** na úrovni jednotlivých krajov v roku 2011 (bližšie údaje v tabuľke 6).

V medziročnom porovnaní oproti roku 2010 len v jednom kraji (**Trnavskom**) **došlo k poklesu ukazovateľa (o – 0,25 hodiny)**, vo všetkých ostatných krajoch bol evidovaný nárast, ktorý sa pohyboval od **1,33 (Prešovský kraj)**, čo je **najvyšší nárast**, resp. 1,04 (Bratislavský kraj), **do 0,40 (Trenčiansky kraj)**, čo je zároveň **najnižší medziročný nárast** ukazovateľa v jednotlivých krajoch.

Tabuľka 6 - Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka SOŠ

Kraj/rok	2009	2010	2011	rozdiel 2011-2009	rozdiel 2011-2010
Bratislavský	7,00	8,13	9,17	2,17	1,04
Trnavský	6,38	6,66	6,41	0,03	-0,25
Trenčiansky	6,28	7,01	7,41	1,13	0,40
Nitriansky	6,47	5,92	6,59	0,12	0,67
Žilinský	6,60	5,99	6,70	0,10	0,71
Banskobystrický	10,14	10,46	10,90	0,76	0,44
Prešovský	6,05	7,18	8,51	2,46	1,33
Košický	8,91	9,87	10,47	1,56	0,60
spolu SR	7,17	7,56	8,21	1,04	0,65

Poznámka: červené označené rozdiely sú hodnoty nad celoslovenský priemer.

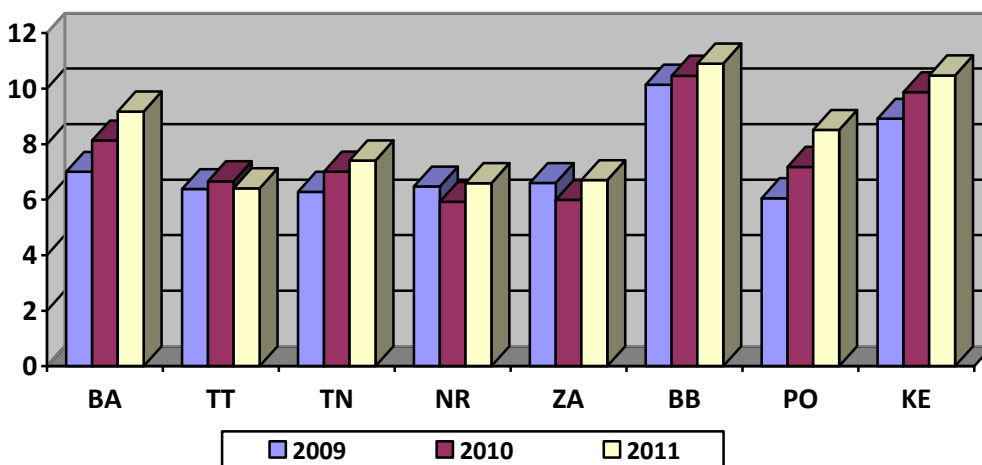
Od roku 2009 hodnoty ukazovateľa (priemerného počtu NVH na žiaka) rástli podstatne rýchlejšie. **Najvyšší rast** sa prejavil v **Prešovskom kraji (o 2,46 hodiny)** a v **Bratislavskom (o 2,17 hodiny)**. Nad jednu hodinu sa dostal ešte Košický kraj (1,56) a Trenčiansky (1,13), v ostatných krajoch boli hodnoty podstatne nižšie a pohybovali sa od 0,76 (Banskobystrický kraj), do 0,03 (Trnavský kraj), čo je zároveň aj najnižšia hodnota rastu ukazovateľa.

Porovnanie priemerného počtu vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka strednej odbornej školy podľa krajov je spracované v grafe 10.

Z prehľadu vidieť, že v roku 2009 (10,14) a 2010 (10,46) bola hodnota nad 10,0 NVH zaznamenaná len v jednom kraji (Banskobystrickom). V roku 2011 tento trend pokračoval v Banskobystrickom kraji (10,90) a druhým krajom, kde bolo prekročených 10 neospravedlnených hodín na žiaka bol kraj Košický (10,47).

Z grafu tiež vidieť, že nárast ukazovateľa od roku 2009, do roku 2011 len rástol v piatich krajoch (Bratislavský, Trenčiansky, Banskobystrický, Prešovský a Košický), v Žilinskom a Nitrianskom kraji došlo k miernemu nárastu, ale po predchádzajúcom poklese v roku 2010. Len v Trnavskom kraji bol zistený mierny pokles, ale hodnota v roku 2011 bola o 0,03 hodiny vyššia oproti roku 2009.

Graf 10 - Porovnanie VNH na žiaka SOŠ v rokoch 2009 až 2011



Na jedného žiaka **stredných odborných škôl** v SR v roku 2011 pripadalo priemerne **8,21** neospravedlnených vymeškaných hodín, čo je v porovnaní so stavom v **gymnáziách** takmer **deväťnásobne vyšší** počet (0,89 hodiny) a v porovnaní s **konzervatóriami** ide o **4,5-krát vyšší** priemerný počet neospravedlnených vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka (1,80).

Konzervatóriá

V roku **2011** pripadalo na jedného žiaka konzervatória priemerne **1,80** neospravedlnenej vymeškanej hodiny. Medziročné porovnanie (2011 a 2010) ukázalo, že ide o výraznejší pokles hodnoty ukazovateľa (z 2,42 hodiny, na 1,80), o 0,62 hodiny/o – 25,62%.

Aj keď hodnoty ukazovateľa od roku 2000 výrazne oscilujú, dochádza k skokom, teda k prudkým nárastom a následne k poklesom (2002, 2006, 2011), od roku 1993 vykazujú celkove rastovú tendenciu.

V roku 2010 pripadalo na jedného žiaka konzervatória priemerne **2,42** neospravedlnenej vymeškanej hodiny, čo bol **nárast** tohto ukazovateľa oproti roku 2009 o 0,19 hodiny (o 7,85%). Od roku 1993 do roku 1999 boli evidované výkyvy v hodnotách (1,24 – 1,58), ale v roku 2000 bol zaznamenaný prudký skok na hodnotu 2,39 a tento nárast pokračoval aj v roku 2001, kedy bola zistená aj **najvyššia hodnota tohto ukazovateľa** v celom sledovanom období (dosahovala úroveň 3,01 neospravedlnenej hodiny na žiaka).

V roku 2002 došlo k zníženiu na 1,87 a postupne do roku 2006 (1,58) bol zaznamenaný pokles ukazovateľa, pričom hodnota do roku 2008 neprekročila 2,0 hodiny. Rok 2009 znovu znamenal nárast počtu neospravedlnených hodín na žiaka konzervatória, ktorý pokračoval aj v roku 2010 (2,42). Rok **2011 bol zlomový a predstavuje výrazný pokles ukazovateľa** (až o 0,62 hodiny).

Do roku 1999 sa ukazovateľ pohyboval na nižšej úrovni (priemer 1,34). Po roku 2000 sa táto hodnota zvýšila na 2,2 hodiny a následne až na 2,4 a prudkým poklesom v roku 2011. Vývoj priemerného počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka konzervatória od roku 1993 do roku 2011 uvádza *graf 11*.

V roku 2011 oproti roku 2010 v medziročnom porovnaní bolo zistené, že došlo k vyššiemu nárastu ukazovateľa v Banskobystrickom kraji (o 1,22 hodiny), z hodnoty 3,77 (2010), na 4,99 (v roku 2011) a len minimálny nárast bol evidovaný v Nitrianskom kraji (o 0,01 hodiny). Vo všetkých ostatných krajoch bol zaznamenaný pokles hodnoty ukazovateľa, najvýraznejší v Bratislavskom kraji (o – 1,51 hodiny) a Trnavskom (o – 1,36 hodiny), v ostatných krajoch pokles od – 0,49 hodiny (Žilinský kraj), do – 0,06 hodiny (Košický kraj).

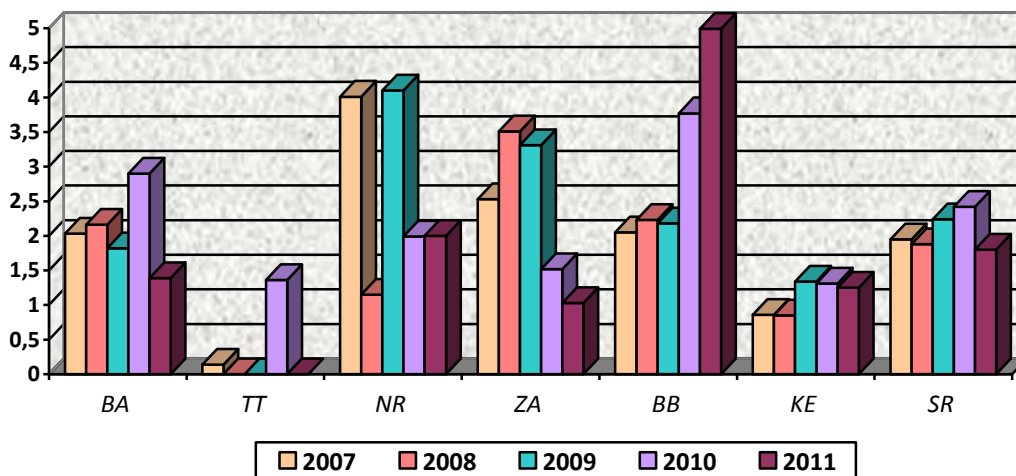
Z porovnania ukazovateľa **v roku 2011 oproti roku 1993** vyplýva, že najvyšší nárast v celom sledovanom období bol zistený v Banskobystrickom kraji (nárast o 4,84 hodiny), resp. v Nitrianskom (o 1,43 hodiny). Nárast sa evidoval aj v Košickom kraji (o 0,88 hodiny), resp. v Bratislavskom (o 0,24). K poklesu došlo len v Trnavskom kraji (o – 0,04 hodiny) a Žilinskom kraji (o – 1,67 hodiny).

Z pohľadu jednotlivých krajov v roku 2011 pripadá na jedného žiaka konzervatória **najvyšší** priemerný počet neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka v **Banskobystrickom kraji (4,99)**, ktorý vystriedal kraj **Nitriansky s hodnotou 4,10** (v roku 2009), v ktorom v prechádzajúcom období boli evidované najvyššie hodnoty.

Najnižšia hodnota tohto ukazovateľa bola zaznamenaná v Košickom kraji (1,25), ale nulová hodnota bola zistená v Trnavskom kraji.

Porovnanie počtu NVH na žiaka konzervatória podľa krajov v rokoch 2007 až 2011 zobrazuje *graf 12*.

Graf 12 - Porovnanie údajov za konzervatória podľa krajov

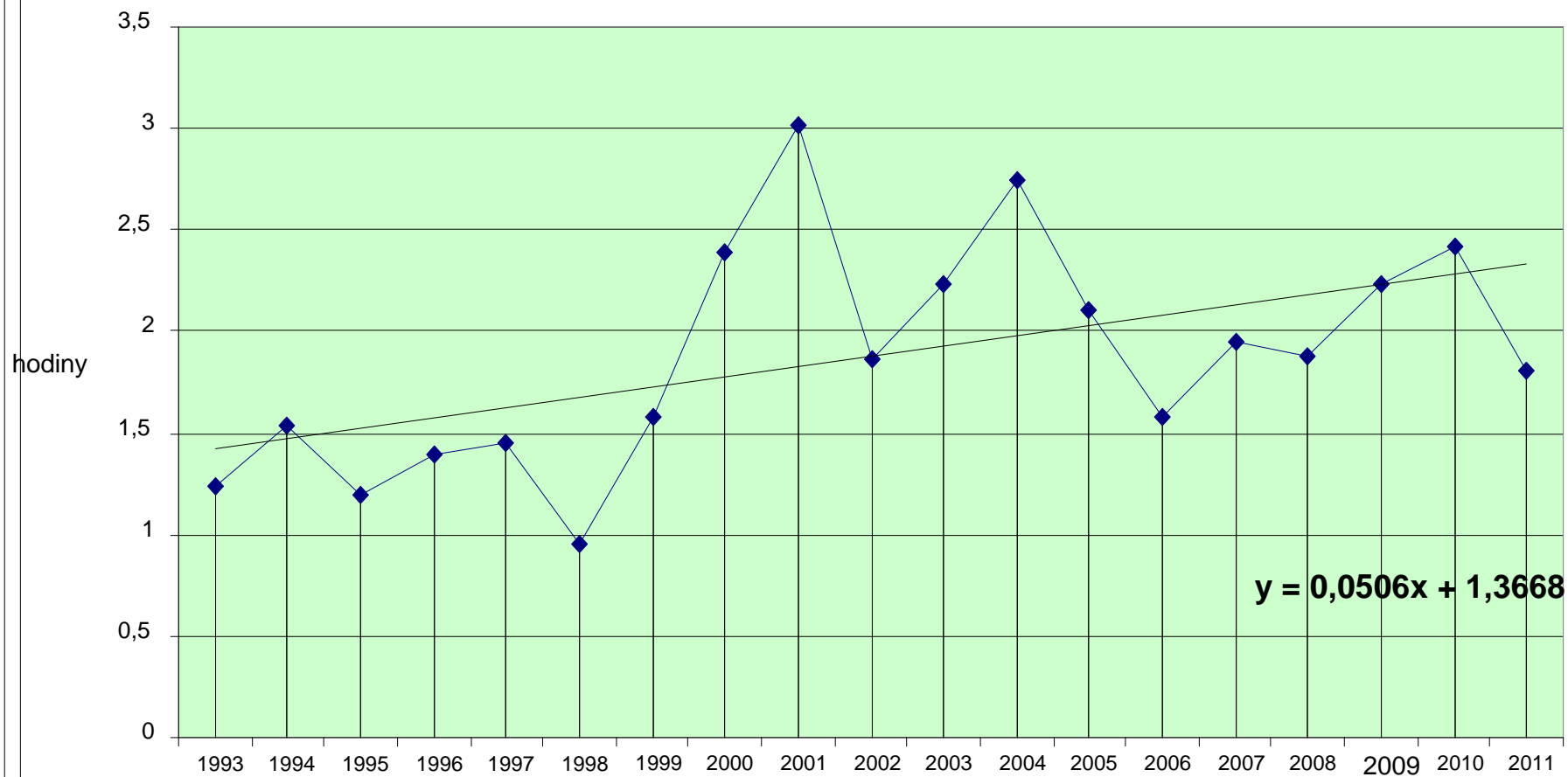


Vývoj ukazovateľa počtu vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka v konzervatóriách prebiehal rozdielne. Vo vývoji je možné rozpoznať **tri etapy**:

- ✚ **v rokoch 1993 až 1999 to bol pohyb okolo 1,38 neospravedlnenej vymeškanej hodiny na žiaka,**
- ✚ **v rokoch 2000 až 2005 sa zvýšil ukazovateľ na úroveň 2,39 neospravedlnenej hodiny na žiaka,**
- ✚ **v ostatnej etape, od roku 2006 sa ukazovateľ pohybuje na úrovni 1,98 neospravedlnenej vymeškanej hodiny na žiaka.**

Potrebné je uviesť, že od roku 2005 oscilujú hodnoty ukazovateľa okolo hodnoty 1,95 hodiny, ale vzhľadom na predchádzajúce skoky (2001, 2004, 2010), je možné predpokladať vyššie tempo rastu v nasledujúcom období, resp. pokles, ktorý sa objavil v roku 2011.

Graf 11 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v konzervatóriu



Výstup zo štúdie: Slovíková, M.: Záškoláctvo a problémové správanie u žiakov základných a stredných škôl v školskom roku 2010/2011 (medziročné porovnanie údajov, vývojové trendy a trendová analýza, ÚIPŠ, Bratislava, 2012.